

Boerderijnummer	1.1.060
Erfnaam	Molen/Muldershuis
Oudste vermelding	ca 1801/1810
Afgebroken/huidig adres	1920/1973, heden woning Irenestr 13

Historie boerderij

In 1801 verkopen Dries Wilbers op Schrijvers en Jenneken Rietmans voor f 1200,- hun eygendommelijke plaatsjes Snieders met onderhoorige landerijen aan Gerritdina Hartgerink, wed. van Jan Meyers en aan Hendrik Jan Meyers en vrouw Aaltjen Hartgerink.
Dit erve Snieders staat in 1815 leeg en is in 1818 afgebroken.
Waarschijnlijk is de molen ca 1801 er bijgebouwd en ca 1810 het Muldershuis.

Gerritdina Hartgerink leent in 1801 f 6000,- van Albartus Monsuur en vrouw Renetta Meyers woonachtig te Deventer met als onderpand het zojuist gekochte halve plaatsjes Snieders met de halvescheid van de daarop staande getimmertens, bestaande in zijn geheel in huis, hoff, koorn-, winde en olijmolen en landerijen.

Bovendien leent zij nog eens f 6000,- en wel van Hendrikus Meyers en vrouw Fenneken Vincent te Holten wonende.

Ook lenen Hendrik Jan Meyers en Aaltjen Hartgerink nog eens f 4500,- van Antony Hulscher en vrouw Johanna Roeters uit Deventer.

Er is blijkbaar veel geld nodig want in 1802 wordt er wederom geleend door Gerritdina en wel f 4000,- van de heer Nieuwenhuis Med. Doctor te Zwolle en vrouw Theodora Helena Meyer. De onderpanden zoals boven omschreven worden verzekerd te Amsterdam voor f 16000,-.

In 1803 kopen Albertus Monsuur en vrouw Reinetta Meyers van hun zwager Hendrik Jan Meyers de halvescheid van eene wind-,koorn- en oliemolen cum annexis staande te Markelo voor f 6000,-.

In 1804 geeft de wed. van Jan Meyers woonachtig te Holten aan bij executie uit de boedel van haar zoon Hendrik Jan Meyers te Markelo te hebben aangekocht den halven molentiende voor f 1505,- en het plaatsjes Bungeler uit denselven boedel voor f 1125,-.

1808. RAO. 62.2 Processtukken rechterlijk archief richteramtb Kedingen. Inv.nr. 68.

Proces tussen Albartus Monsuur, aanlegger

contra Hendrik Jan Meyers, gedaagde inzake eis tot verhoging der huur van "de halve Maekeler wind kooren- en oliemole" met ½ % van de kooppenningen voor die halve molen door aanlegger betaald.

1808-1810. Idem. Inv.nr. 70.

Proces tussen Albertus Monsuur

contra Antony Hartgerink van een eis tot voldoening van een verschenen termijn van afbetaling of een gedeelte van het kapitaal door gedaagde aan eiser schuldig erkend.

1808-1810. Idem. Inv.nr. 71.

Proces tussen Albert Monsuur, pandeiser

contra Antony Hartgerink, pandverweerder inzake vordering tot betaling van ¼ jaar pacht van "de Markelsche koornmole" verschenen op St. Jacob 1808.

In 1811 bestaat de veestapel uit 1 koe en 1 vaars.

1811 huisnr 500 (nieuwe Muldershuis) bewoond door fam. Albertus Monsuur.

1811 huisnr 501 (Snieders) bewoond door molenaarsknecht Mannes Horstink.

Albertus overlijdt in 1812 en zijn weduwe Renetta Meyers hertrouwt in 1813 met Mannes.

1815 huisnr 500 bewoond door fam. Horstink.

1815 huisnr 501 staat ledig en in 1818 afgebroken.

Op 04-03-1820 was er brand op de molen met een schade van f 817 getaxeerd door meester-timmerman en onderwijzer Gerrit Boskamp.

In 1828 heeft zich een dodelijk schietpartij voorgedaan bij de molen: bij de Officier van Justitie te Almelo is een verzoekschrift ingediend om een lijkschouwing te mogen doen. Molenaarsknecht Gradus Monsuur, de pleegzoon van molenaar Horstink, blijkt te zijn doodgeschoten door commiezen,

die hem verdachtten om zonder geleidebiljetten graan te malen; dwz hij dus geen belasting over het malen van graan betaalde. 's Nachts werd de molen in de gaten gehouden en Gradus wilde de commiezen eens laten schrikken door over hun hoofden te schieten. Echter deze schoten gericht terug met de fatale gevolgen.

In 1831 is er weer een incident: Gerrit Meyers diende in opdracht van de Officier van Justitie te Almelo te worden gegijzeld en moest door de veldwachter naar Goor worden overgebracht. Hoogstwaarschijnlijk zal het hier ook weer zijn gegaan over belastingproblemen.

Gerrit Meyers kreeg in 1842 toestemming van de gemeente om naast zijn molenaarsbedrijf een bakkerij te beginnen. In 1844 vertrok de familie Meyers naar Holten om daar een bakkerij te beginnen. De molen plus bijbehorende bakkerij en boerderij werden toen verpacht aan de familie Nijendijk. Nijendijk vertrok na tien jaar naar Raalte en werd opgevolgd door de familie Kraa. Zij moesten, noodgedwongen al weer in 1855 vertrekken, omdat in dat jaar de familie Meyers de complete koren- en oliemolen inclusief huis, bouw-, hooi- en heidelanden voor 8000 gulden verkocht aan Jan Looman, telg uit een bekend molenaars- en molenbouwersgeslacht te Deventer. De totale grondoppervlakte besloeg bij de verkoop bijna zeven hectare. Een aanzienlijk deel daarvan had de familie Meyers verworven bij de markeverdeling in 1850.

Looman ging ook gebruik maken van de nieuwste technieken. Zo kreeg hij in 1859 toestemming van gedeputeerde staten en van de gemeente om 'bij zijnen wind koorn- en olijmolen een stoomwerktuig in werking te doen treden, teneinde die molen bij gebrek aan wind voortdurend in werking te kunnen houden'.

Looman herbouwde ca 1861 na een brand een nieuwe "wind- en stoomkoren- en oliemolen" achter het pand Tolweg 84. Sinds enkele jaren zijn de fundamenten van de molen weer zichtbaar. In de beginjaren van Jan Looman was het een florerend bedrijf met een molenaarsknecht, een olieslagersknecht, een broodbakkersknecht, een boerenknecht en een dienstmeid. Overigens vertrok de bakkersknecht al korte tijd later, in 1857 en zonder daarna vervangen te worden; het lijkt aannemelijk dat de bakkerij toen is opgeheven.

In 1871 vertrok de familie Looman en werden de molen en aanverwante zaken verpacht aan de familie Weggeman. Al in 1874 kwamen de Loomans echter weer terug en vertrok Weggeman weer uit Markelo. Jan Looman overleed in 1876, zijn vrouw en 19-jarige zoon zetten toen, samen met het personeel, de zaak voort.

De oudste zoon Willem Frederik Looman wordt de opvolger; hij trouwt in 1883 Harmina Capelle; zij was het enig overgebleven lid van de Capelle-familie die in 1874 door de typhus getroffen was. Harmina verkocht alle onroerende goederen van de familie Capelle toen ze met Looman trouwde. Al vier jaar later overleed Harmina, waarna Willem Frederik in 1895 hertrouwde met Arendina Vasters. Johan, de broer van Willem Frederik, blijft als vrijgezel op de molen werken. Zuster Geertruida Hendrika huwt in 1880 met Grevink die molenaar is in Herike.

De molen werd vanaf ca 1860 bij windstilte ook door een stoommachine aangedreven. Deze machine stond in het aangebouwde huis dat na de oorlog is omgebouwd tot woonhuis voor Willem Frederik Looman, (mijn broer).

Informatie van Herman Looman, 26 november 2005.

9-4-1903. Dinsdagavond ca half 11 ontlastte zich een hevige onweersbui boven ons dorp. De bliksem sloeg in den molen van den heer Looman en vernielde een roe en een molensteen, trof nog een balk en veroorzaakte brand. Aan het flink optreden van den broeder en knecht van L. is het te danken dat de brand nog al betrekkelijk spoedig werd gebluscht. Bij de maatschappij voor molenaars was een en ander verzekerd.

5-2-1908 Lochemsche Courant.

Vrijdagavond trok een kort doch hevig onweder over ons dorp. De korenmolen van den heer Looman werd getroffen en brandde (voor de 4^e keer !) met een aanzienlijke voorraad graan enz. geheel af. Alles was verzekerd.

1-8-1908 Lochemsche Courant.

De herbouwde molen van de heer Looman, de vorige is op 31 januari deses jaars door het inslaan van de bliksem verbrand, kan weer door hem worden gebruikt. Het werk is uitgevoerd door den Fa. ten Zijthoff en Zoon te Deventer en ziet er goed uit.

21-1-1911 Lochemsche Courant.

Bij den molenaar L. heeft men trachten in te breken. De bewoners hoorden dat men aan de buitenkant bezig was de ramen te forceren en L. begaf zich gewapend naar buiten, waarop de schuldligen zich uit de voeten maakten.

23-7-1915 Borculosche Courant.

Notaris Teesselink te Markelo zal op maandag 26 juli a.s. bij inzet ten huize van Hargeerds en op maandag 9 augustus a.s. ten huize van Leunk, telkens des voormiddags voor den heer W.F. Looman, publiek verkoopen:

1. Een zeer goed beklante windkorenmolen (met afzonderlijken petroleum motor van 16 PK) alles in 1908 geheel nieuw herbouwd, volgens de laatste eischens des tijds, met zelf zwichting.
2. Een daarnaast staand wel doortimmerd zich in uitstekende staat bevindend burgerwoonhuis (Muldershuis) geschikt voor alle affaires (Dit huis werd door G.H. Boode (dorp) gekocht voor f 4000,-).
3. Een perceel weiland in den Koekoek.
4. Twee percelen bouwland in de Krommeakkers in den Noordesch.

Er zal niet veel belangstelling voor geweest zijn, want in 1918 werd de molen voor afbraak verkocht. De fundering van de romp, welke er nog ligt, is grotendeels overwoekerd met onkruid.

Uit de bevolkingsregisters blijkt dat de Loomannen een nogal onrustig leven leiden. De een na de ander vertrekt en komt na enige tijd weer terug. In 1916 vertrekt de hele familie naar Utrecht, terwijl ze deels in 1919 weer terug komt. Sinds ca 1992 woont er weer een afstammeling van de Loomannen in het voormalige, ca 1950 tot woning omgebouwde, stoomhuis aan de Tolweg.

Korte molengeschiedenis van Markelo

In de 13^e eeuw wordt er een watermolen vermeld met de naam Honroth, welke waarschijnlijk gestaan heeft aan de Goorseweg nabij het huidige kerkhof.

Uit een akte van 28 februari 1412 blijkt dat er een windmolen aanwezig was. Waar deze gestaan heeft is niet te achterhalen. In latere archiefonderzoeken over de periode 1600-1800 komt er geen enkele keer een molen ter sprake.

Ca 1778 wordt er een verzoek ingediend bij de provincie Overijssel om een windmolen te mogen bouwen bij de Oldenhof. Ondanks een uitvoerig geschreven verzoek, ondertekend door vele dorpsbewoners, ging het toch niet door. Markelo kreeg dus pas twintig jaar na het verzoekschrift haar hierboven beschreven molen.

In 1836 werd de monopolie-positie die de 'Oude molen' van Meyers in Markelo had, bedreigd door de komst van de molen 'De Hoop' die de familie van Dam toen liet bouwen. En ondanks de familierelatie die er tussen beide families bestond. B.J. Warmelink, de zwager van Gerrit Meyers, was een broer van van Dam's echtgenote; Gerrit diende een officieel bezwaarschrift in bij de gemeente tegen de bouw van de nieuwe molen. Het bezwaarschrift werd echter ongegrond verklaard.

Bewoning

Albert Monsuur, molenaar, geboren circa 1770 te Deventer, overleden op 15-06-1812 te Markelo. Gehuwd voor de kerk op 26-01-1799 te Bathmen met **Renetta Meyers**, 24 jaar oud, geboren op 21-10-1774 te Holten, gedoopt op 23-10-1774 te Holten, overleden op 14-08-1836 te Markelo op 61-jarige leeftijd, dg. van Jan Meyers aan Mulders/Dorp.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna Hendrica Monsuur**, geboren circa 1799 te Deventer, overleden op 02-03-1867 te Neerdorp (Holten).
Gehuwd op 25-03-1830 te Markelo, gehuwd voor de kerk op 04-04-1830 te Markelo met **Berend Jan Warmelink**, 30 jaar oud, onderwijzer, geboren op 08-04-1799 te Markelo, overleden op 30-01-1832 te Markelo op 32-jarige leeftijd, zn. van Hendrikus Warmelink.
2. **Arnold Jan Monsuur**, bakker, geboren circa 1801 te Deventer, overleden op 22-07-1829 te Markelo.
3. **Gradus Hermanus Monsuur**, molenaar, geboren circa 1803, overleden op 07-12-1828 te Markelo, doodgeschoten door commiezen.
4. **Hendrikjen Heiltjen Monsuur**, geboren circa 1806.

5. **Heintje/Heiltjen Monsuur**, geboren circa 1810, overleden 1849 te Deventer.
Renetta Meyers hertrouwt 29-09-1813 te Goor met **Hermanus/Mannus Horstink**, molenaar, geboren op 27-10-1789 te Hengevelde, overleden op 29-10-1855 te Markelo op 66-jarige leeftijd, zn. van molenaar Franz Anton Horstink/Goor. Aankomst: woonde voor zijn huw. als molenaarsknecht op het ernaast gelegen Sniijders.

Uit dit huwelijk:

6. **Francina Catharina Horstink**, geboren op 08-09-1814 te Markelo, overleden op 05-10-1814 te Markelo, 27 dagen oud.

7. **Albarta Catharina Horstink**, geboren op 21-12-1816 te Markelo, overleden op 21-01-1817 te Markelo, 31 dagen oud.

Hendrikjen Heiltjen Monsuur, geboren circa 1806, overleden op 16-06-1855 te Holten. Vertrek: ca 1844 met fam. naar Holten.

Gehuwd op 04-07-1830 te Markelo met **Gerrit Meyers**, 27 jaar oud, molenaar, geboren op 21-05-1803 te Dorp Holten, gedoopt op 22-05-1803 te Holten, overleden op 21-08-1884 te Holten op 81-jarige leeftijd, zn. van Hendrikus Meyers; neef van zijn vrouw.

Uit dit huwelijk:

1. **Frederika Alberta Meyers**, geboren op 14-08-1831 te Markelo, overleden op 06-12-1833 te Markelo op 2-jarige leeftijd.

2. **Gerhardus Arnoldus Meyers**, geboren op 13-08-1833 te Markelo, overleden op 20-10-1844 te Markelo op 11-jarige leeftijd.

3. **Hendrikus Meyers**, geboren op 27-04-1836 te Markelo, overleden op 26-05-1842 te Markelo op 6-jarige leeftijd.

4. **Reinetha Fredrika Meyers**, geboren op 08-09-1837 te Markelo, overleden op 16-05-1838 te Markelo, 250 dagen oud.

5. **Gerrit Hendrik Meyers**, geboren op 17-11-1838 te Markelo, overleden op 29-05-1840 te Markelo op 1-jarige leeftijd.

6. **Reinetta Johanna Meyers**, geboren 04-1840 te Markelo, overleden op 01-06-1840 te Markelo.

7. **Frederika Meyers**, geboren op 18-07-1841 te Markelo, overleden op 14-01-1883 te Holten op 41-jarige leeftijd.

8. **Gerritdina Meyers**, geboren op 07-12-1843 te Markelo, overleden op 01-02-1878 te Look (Holten) op 34-jarige leeftijd, huwt 14-04-1870 te Holten met oliemolenaar Jan Albert Mann.

9. **Grada Alberta Meyers**, geboren op 25-02-1845 te Markelo, overleden 1922 te Rijssen, huwt 10-05-1894 te Holten met verver Frederikus Gerritsen.

10. **Gerrit Hendrik Meyers**, geboren op 06-07-1846 te Markelo, overleden op 10-11-1846 te Markelo, 127 dagen oud.

Jan Looman, molenaar, geboren circa 1832 te Deventer, overleden op 06-09-1876 te Den Helder. Verdrongen in de haven. Zn. van Willem Frederik Looman en Rensien Engberts/Holten.

Gehuwd op 28-02-1856 te Markelo met **Johanna Berendina Zwijs**, 25 jaar oud, geboren op 29-06-1830 te Markelo, overleden op 22-09-1886 te Markelo op 56-jarige leeftijd, dg. van Gerrit Jan Zwijs.

Uit dit huwelijk:

1. **Willem Frederik Looman**, molenaar, geboren op 26-01-1857 te Markelo.

2. **Geertruida Hendrika Looman**, geboren op 30-10-1859 te Markelo, overleden op 30-09-1887 te Herike op 27-jarige leeftijd, huwt 2-10-1880 met molenaar Jan Willem Grevink.

3. **Reintje Looman**, geboren op 16-12-1862 te Markelo, overleden op 08-07-1940 te Deventer op 77-jarige leeftijd, huwt 23-03-1895 met smidsknecht Gerrit Jan Veltkamp.

4. **Gerridina Looman**, geboren op 07-05-1866 te Markelo, overleden op 11-03-1945 te Lochem op 78-jarige leeftijd, huwt 05-12-1894 met schoenmaker Gerhard Hendrik ter Welle.

5. **Berendina Johanna Looman**, geboren op 15-09-1869 te Markelo, overleden op 02-05-1884 te Markelo op 14-jarige leeftijd.

6. **Johan Looman**, molenaarsknecht, geboren op 09-11-1873 te Markelo, overleden op 14-05-1919 te Look (Holten) op 45-jarige leeftijd.

Willem Frederik Looman, molenaar, geboren op 26-01-1857 te Markelo, overleden op 23-02-1932 te Markelo op 75-jarige leeftijd.

Gehuwd (1) op 26-jarige leeftijd op 02-06-1883 te Markelo met **Harmina Capelle**, 20 jaar oud, geboren op 17-09-1862 te Markelo, overleden op 20-02-1890 te Markelo op 27-jarige leeftijd.

Gehuwd (2) op 38-jarige leeftijd op 28-09-1895 te Markelo met **Arendina Vasters**, 20 jaar oud, geboren op 06-10-1874 te Markelo, overleden op 04-03-1942 te Markelo op 67-jarige leeftijd.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Gerritdina Looman**, geboren op 03-05-1884 te Markelo, overleden op 21-07-1885 te Markelo op 1-jarige leeftijd.
2. **Johan Looman**, geboren op 01-06-1885 te Markelo, overleden op 10-08-1886 te Markelo op 1-jarige leeftijd.
3. **Gerritdina Johanna Looman**, dienstbode, geboren op 05-04-1887 te Markelo, overleden op 10-05-1922 te Lochem op 35-jarige leeftijd.
4. **Johanna Berendina Looman**, geboren op 04-04-1889 te Markelo, overleden op 09-02-1942 te Markelo op 52-jarige leeftijd. Ongehuwd. (Volgens overlevering onderkoeld/door de kou bevangen ?)

Uit het tweede huwelijk:

5. **Herman Looman**, Dr. Universiteit, geboren op 25-09-1896 te Markelo, ovl. 1983.
6. **Willem Frederik Arend Looman**, geboren op 13-06-1898 te Markelo.

Fotonrs op beeldbank

AIII.O-04080 AIII.U-01760
AIII.O-04085 AIII.U-01767
AIII.O-04098